

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Gezinsvragenlijst (GVL)

Februari 2024

Review: M. Berghs
Invoer: M. Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Psychische stoornissen (Geestelijk welbevinden; Psychische en persoonlijkheidsstoornissen)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Persoonlijke factoren; Communicatie; Tussenmenselijke interacties en relaties

- *Korte beschrijving* → Met de GVL kan de kwaliteit van de gezins- en opvoedingsomstandigheden bepaald worden. Kenmerkend voor de GVL is dat het zich niet alleen richt op de ouder-kind relatie, het brengt ook de relatie tussen de ouders onderling en tussen het gezin en haar omgeving in beeld, alsmede het functioneren van het gezin als geheel. Het geeft aan waar het gezin mogelijk tekort schiet, wat de risico's zijn op problematisch gedrag bij een kind en wat de mogelijke oorzaken zijn van problemen. Tevens biedt het instrument aanknopingspunten om het gezinsfunctioneren op een effectieve manier bij te sturen. De test bestaat uit 5 subcategorieën: responsiviteit, communicatie, organisatie, partnerrelatie, sociaal netwerk. De totaalscore geeft geen aanwijzingen, duidelijke aanwijzingen of aanzienlijke aanwijzingen voor problematisch functioneren.^{1,2}
- *Doelgroep* → gezinnen met kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar¹
- *Auteur:*
  - ✓ *Oorspronkelijke en Nederlandse versie* → van der Ploeg JD, Scholte EM (2008)

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Diagnostisch
- Evaluatief / effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → totaal 45 items, verdeeld over 5 basisschalen, per basisschaal 9 items:¹
  - responsiviteit (opvoedingsrelatie van de ouders met het kind)
  - communicatie (communicatie van de ouders met het kind)
  - organisatie (gezinscontext waarbinnen de gezinsrelaties plaatsvinden)
  - partnerrelatie (onderlinge relatie tussen de ouders)
  - sociaal netwerk (relaties van het gezin met de omgeving)
- *Invulinstructie* → ja, gesloten vragen in te vullen door de ouder/opvoeder van het kind²
- *Meetniveau* → per item: wijze score: 5-puntschaal (1=volledig oneens, 5=volledig eens); meetniveau ordinaal²
- *Meetniveau* → per basisschaal: wijze score: optellen van de scores op de vragen, maximale score is 45; meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → totaal: wijze score: optellen van de scores van de 5 basisschalen, maximale score is 225; meetniveau ordinaal

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → te bestellen bij Bohn Stafleu van Loghum via:¹
<https://www.bsl.nl/shop/tests/ggzjeugd/opvoeding-en-gezin/gezinsvragenlijst>
- *Geschatte kosten* → handleiding €124,-
formulieren (set van 25): € 89,95
[Geraadpleegd op: 29 februari 2029]
- *Copyright* → ja, Bohn Stafleu van Loghum

5 *Methodologische kwaliteit*

- **Interne consistentie**¹
Voor dit onderzoek is een representatieve groep jongdigen uit de Nederlandse bevolking geselecteerd:

Sekse jeugdigen	50% jongens, 50% meisjes
Verdeling over onderwijs	59% regulier onderwijs, 6% speciaal onderwijs (inclusief expertisecentra), 35% voortgezet onderwijs
Leeftijd primaire opvoeders	41,7 jaar 9SD 5,8 jaar)
Geboorteland primaire opvoeder	91% autochtoon (moeder in Nederland geboren), 9% eerste generatie allochtoon
Twee-oudergezin met kinderen	92%
Eenoudergezin met kinderen	7%
Andere gezinsvormen met kinderen	1%
Vooropleiding primaire kostwinner in het gezin	8% alleen basisschool, 29% lager opgeleid (vmbo), 21% middelbaar opgeleid (mavo/havo/mbo), 42% hoger opgeleid (hbo/wo)

	Ouders (N=2450)	Moeders (N=2011)	Vaders (N=439)
Responsiviteit	.95	.95	.90
Communicatie	.83	.83	.79
Organisatie	.91	.91	.82
Partnerrelatie	.91	.91	.87
Sociaal netwerk	.91	.91	.87
GVL-totaal	.97	.97	.95

- **Reproduceerbaarheid¹**

	Betrouwbaarheid (reliability) N=118 Intraclasscorrelaties	Overeenkomst (agreement) N=293 Intraclasscorrelaties
Responsiviteit	.78	.67
Communicatie	.78	.71
Organisatie	.78	.64
Partnerrelatie	.89	.72
Sociaal netwerk	.77	.64
GVL-totaal	.91	.74

- **Validiteit**

Volgens de auteurs van de COTAN beoordeling werd zowel de begripsvaliditeit en de criteriumvaliditeit als goed beoordeeld.³

6 **Hanteerbaarheid / feasibility**

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → voor het bestellen van de GVL is psychodiagnostische scholing vereist²
- *Benodigde tijd* → circa 30 minuten¹
- *Gebruikershandleiding* → ja¹

7 **Normgegevens**

- *Uitkomstklassen en normgegevens* →

De mate van disfunctioneren wordt bepaald door individuele scores te vergelijken met de bij de schalen horende normen. Voor de specifieke normgegevens wordt verwezen naar de handleiding, waarin twee normtabellen zijn weergegeven:

Normtabel I: Algemene bevolking: gezinnen met schoolgaande kinderen 4 tot 18 jaar, N=2450

Normtabel II: klinische normtabel: gezinnen in de klinische range met schoolgaande kinderen 4 tot en met 18 jaar, N=530¹

- Uiteindelijk kan het gezin worden onderverdeeld in één van de volgende categorieën²:
  - geen aanwijzingen voor problematisch functioneren
  - aanwijzingen voor problematisch functioneren (aandacht van professionele pedagogische hulpverlening nodig)
  - duidelijke aanwijzingen voor problematisch functioneren (duidelijk aandacht van professionele pedagogische hulpverlening nodig)
  - aanzienlijke aanwijzingen voor problematisch functioneren (beslist aandacht nodig van professionele pedagogische hulpverlening)

8 *Overige gegevens*

- De GVL is ook digitaal af te nemen via Testweb – Tests psychologie: <https://testweb.bsl.nl/testweb-psychologie/>
Het aanmaken van een account is gratis: <https://testweb.bsl.nl/testweb-account-aanmaken/>
De prijs per afname van de GVL is € 4,99: <https://www.bsl.nl/shop/tests/digitaal-testen-en-tarieven> [Geraadpleegd op: 29 feb 2024]
- In 2008 is de GVL door COTAN beoordeeld.³
Beoordeling:

uitgangspunten bij de testconstructie:	goed
kwaliteit van het testmateriaal:	goed
kwaliteit van de handleiding:	goed
normen:	goed
betrouwbaarheid:	goed
- Uit een studie van Jansen en Assink is gebleken dat de GVL betrouwbaar en deels valide is voor ouders met een verstandelijke beperking. Vanwege een kleine steekproef wordt verder onderzoek aangeraden om deze resultaten te bevestigen en uit te breiden.⁴

9 *Literatuurlijst*

1. van der Ploeg JD, Scholte EM. Gezinsvragenlijst (GVL). Houten: Bohn Stafleu van Loghum; 2008. Beschikbaar via: <https://www.bsl.nl/shop/tests/ggzjeugd/opvoeding-en-gezin/gezinsvragenlijst> [Geraadpleegd op: 29 februari 2024]
2. Nederlands Jeugd instituut (NJI). Databank Instrumenten: Gezinsvragenlijst (GVL). Utrecht: NJI. Beschikbaar via: [http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Instrumenten/Zoek-een-instrument/Gezinsvragenlijst-\(GVL\)](http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Instrumenten/Zoek-een-instrument/Gezinsvragenlijst-(GVL)) [Geraadpleegd op: 29 februari 2024]
3. COTAN Documentatie: Gezinsvragenlijst, GVL. 2008. Beschikbaar via: <https://www.cotandocumentatie.nl/beoordelingen/b/14470/gezinsvragenlijst/> [Geraadpleegd op: 29 februari 2029]
4. Assink J, Greutink-Jansen AMC. Gezinsvragenlijst onderzocht bij mensen met een verstandelijke beperking: validiteit en betrouwbaarheid. Utrecht: Universiteit Utrecht, Master Orthopedagogiek, werkveld Gehandicaptenzorg; 2010. Beschikbaar via: <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/6489>